

Ouders, kinderen en muzikanten bij de voorstelling *Wiegeling*.

‘Muziek is gewoon onmisbaar, al vanaf de babytijd’

Ontwikkeling reportage | In de Kindermuziekweek die 4 april begint, kun je overal in het land met kinderen naar concerten. Te moeilijk voor baby's en peuters? Helemaal niet. ‘Muziek is gewoon onmisbaar, al vanaf de babytijd.’

tekst **Hugo Jager**

De kinderen krioelen in een kringetje rondom het muziekinstrument. Ze murmelen verbaasde geluidjes. Wat een klank! Muziekdocent Rozemarijn Willemsen speelt *Het Wiegeliend* van Johannes Brahms op het klokkenspel. Het klinkt zo zoet dat zelfs de ouders even van hun stuk zijn.

Willemsen geeft in het Kulturhus van het Gelderse Beek muzieklessen aan jonge kinderen van 0 tot en met 4 jaar volgens het concept Muziek op Schoot. Daarmee leggen docenten op professionele wijze een muzikale basis. Willemsen is er twee jaar geleden mee begonnen. “Daarvoor werkte ik als muziektherapeut in de ouderenzorg. Dat was fantastisch, maar toch was ik toe aan iets anders. Ik heb nu een muzikale snoepkast waar geen einde aan komt. Ik ben nog lang niet uitgespeeld.”

En dat blijkt. Naast het slaapliedje staat er een klezmerdans op het programma. De

ouders en kinderen doen zes stappen naar achteren en evenveel naar voren. Bij de laatste stap houden ze een felgekleurd sjaaltje omhoog. Eigenlijk is het zo eenvoudig als wat en toch ziet het eruit als een slim bedachte choreografie.

Er zijn bij Willemsen een paar vaste ingrediënten. De sessie begint meestal met blokken die de kinderen tijdens het zingen van ‘Stroop je mouwen op, we ruimen alles op’ terug in een doos leggen. Verder is er altijd wel een knuffeltje dat vanachter een muziekinstrument tevoorschijn komt, deze keer is dat een beer. Willemsen spreekt alle kinderen persoonlijk aan. Je merkt dat ze daardoor extra op hun gemak zijn.

Daar kinderen zich prettig moeten voelen, beaamt Anneke Wensink. Zij is artistiek leider van Frisse Oren, een gezelschap dat muzikale voorstellingen maakt voor kinderen van 6 maanden tot 6 jaar.

“Die opbouw moet rustig zijn. Bij de voorstelling *Wiegeling* halen we de kinderen en ouders op en dan vindt er op de gang al een muzikale ontmoeting plaats. Vervolgens gaat het muzikale avontuur in de zaal verder.” De voorstellingen krijgen positieve reacties. “Ik hoor vaak van ouders dat ze he-

lemaal niet wisten dat hun kind muziek zo leuk vindt. Maar kinderen absorberen muziek heel direct. Ze reageren er echt op vanuit hun gevoel.”

Wensink begon ooit als hoornist in een orkest, maar daar kijkt ze met gemengde gevoelens op terug. “Je zit dan ergens achteraan en speelt met mensen die je niet zelf hebt uitgekozen. Daar komt bij dat je repertoire oefent waar je niets mee hebt. Ook staat er nog iemand voor die vertelt hoe je alles moet spelen. Nee, het is een fantastisch vak natuurlijk, maar de meeste mensen binnen onze organisatie hebben behoefte aan meer vrijheid.”

En die vrijheid is groot, zeker wat de muziek betreft. “Het mag schuren, er komen soms dissonanten voorbij. We gebruiken in principe geen bestaande muziek. Mensen uit ons collectief of die ons goed begrijpen, componeren de stukken.”

Over de aanpak is natuurlijk nagedacht. “Wij spelen altijd akoestisch. Omdat we willen dat kinderen het authentieke geluid van instrumenten leren kennen. Je moet verder uitkijken met de spanningsboog van kinderen. Die is kort en daarom zijn de stukken dat ook. Door vaak van stuk te wisselen, wordt het idioom steeds weer anders. Om ze niet alleen te laten luisteren, proberen we altijd veel te laten zien.”

Geen enkele barrière

De aanpak van SOIL Muziektheater lijkt erop, maar is in een paar opzichten anders. Florian Hamer is de cellist van dat gezelschap. Niet zo raar dus dat ze haar jonge publiek vooral kennis laat maken met dat instrument. “Ik speel diverse muzieksoorten,

zodat ik verschillende technieken van de cello kan laten horen. Op die manier wil ik de kinderen laten beleven wat de mogelijkheden van het instrument zijn.”

Hamer speelt stukken die niet per definitie makkelijk in het gehoor liggen. Zo voert ze in de voorstelling *Lied van Boom* delen uit van de *Eerste cellosuite, opus 72* van Benjamin Britten en *Sept Papillons* voor cellosolo van Kaija Saariaho. “Ik speel veel moderne muziek, want je merkt dat kleine kinderen daar nog helemaal geen etiket op plakken. Die staan er onbevangen in en zien het echt als

‘We worden allemaal geboren met een maatgevoel. Evolutionair gezien is dit een noodzaak.’

klank en geluid. Dat vind ik ontzettend bevrijdend.”

Hamer haalt veel plezier uit de voorstellingen. “Vooral de intimiteit die musiceren voor kinderen vereist is fijn. Je bent van mens tot mens heel direct met ze aan het communiceren. Ze zijn enthousiast en hebben geen enkele barrière.”

Daar zit volgens Hamer gelijk ook een moeilijkheid in. “Het is hard werken want kinderen kunnen snel afhaken. Zodra ze iets anders interessanter vinden, dan is de aandacht gelijk weg. Je moet op verschillen-

de manieren een connectie maken. Visueel, naar ze toe spelen, oogcontact maken, alle dingen die je bij volwassenen niet zo snel zou doen.”

Vreemde geluiden

Toch hoeft je bij kindermuziek niet altijd aan te sluiten bij het onbekende. Ouders zullen denken aan het muzikale sprookje *Peter en de Wolf* van Sergej Prokofjev. Daarin symboliseren dieren verschillende muziekinstrumenten. Acteur Pepijn Gunneweg werkt mee aan voorstellingen met het Rotterdams Philharmonisch Orkest.

“Zeker zo’n groot orkest is indrukwekkend,” zegt hij. “Dan hoor je niet alleen de muziek, je voelt het ook. Je kunt kinderen en volwassenen helpen door hen bewust te maken van bijzondere facetten in de muziek. En dan bedoel ik vooral bepaalde instrumentgroepen, tempi en sferen. Dan kun je ontroeren, spanning creëren en mensen enorm laten lachen.”

Hoewel Gunneweg uitgaat van het oorspronkelijke muzikale sprookje van Prokofjev werd er nieuwe muziek bij gecomponeerd en betreft hij bij het verhaal de actualiteit. “Ik geef er op mijn manier een draai aan door de link te leggen met de terugkeer van de wolf in Nederland. Twee jongens hebben Wolfgang opgericht. Om het orkest te beschermen tegen de komst van de wolf en tegelijkertijd de wolf te beschermen tegen het orkest. Het zijn namelijk gevoelige dieren en van een zaal vol jankende wolven wordt niemand blij.”

Muziek voor kinderen bedenken en uitvoeren, is duidelijk geen kinderspel. De creativiteit lijkt grenzeloos. Dat geldt absoluut

ook voor Willemsen in Beek. Ze deelt plastic flesjes met pitten uit, waarmee de kinderen uitbundig schudden op de muziek. Je voelt het plezier. En als ze even later dozen neerzet met voorwerpen waartegen een golfballetje kaast, merk je de verbazing: weer allemaal vreemde geluiden.

“Ik houd nu eenmaal van knutselen. Het is voor mij een mix van dat plezier van de kinderen en het opbouwende werk. Je ziet die kinderen groeien. In de muziek en als mens. Dit kan zo’n mooie basis meegeven. We worden allemaal geboren met een maatgevoel. Evolutionair gezien is dit een noodzaak. Bijvoorbeeld om te leren praten heb je ritme en melodie nodig. Muziek is dus eigenlijk essentieel voor de ontwikkeling.”

Het klinkt zo vanzelfsprekend, maar vreemd genoeg is het dat niet. Willemsem: “Muziek wordt vaak weggeschoven als leuk. Maar het is gewoon onmisbaar, al vanaf de babytijd. We zouden als maatschappij onze muzikaliteit veel meer moeten omarmen. Zonder het plezier te verliezen, moeten we het zo serieus mogelijk nemen.”

Van 4 t/m 13 april is het Kindermuziekweek en zijn er activiteiten en concerten voor baby's, kleuters en kinderen door het hele land. kindermuziekweek.nl

Frisse Oren en SOIL Muziektheater geven verschillende voorstellingen. Kijk voor speeldata op frisseoren.nl en soilmuziektheater.nl

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest speelt op 13 april Peter en de Wolf: het ware verhaal. Kijk op rotterdamphilharmonisch.nl